

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

části rýhy nasedaly novověké vyrovnávky, zhruba na dvanáctém metru od západního sběrače byla v hloubce 0,9 - 1,0 m porušena výrazná destrukční vrstva s úlomky spáleného dřeva, propálenou hlinou, struskou a hojnými nálezy keramiky 15. století. Naopak v severovýchodním úseku, asi 6,3 m jihozápadně od východní jámky kanalizace prořal výkop téměř kolmo ve směru SSZ - JJV procházející základovou partií zdi 0,95 m široké, založené nejméně 1,3 m hluboko, stavěné z lomového zdiva s menší příměsí cihel na kvalitní maltové pojivo. Stratigrafie tak prokázala jen minimální nárůst nadložních vrstev v tomto severozápadním okrsku kláštera, situovaném na okraji výrazné terénní terasy, i existenci hospodářských, výrobních či obytných provozů zde zejména ve 14. a 15. století. Z nadložních vrstev se totiž podařilo získat poměrně velký soubor hrnciny ojedinele již 13. věku (tuhová keramika), zejména ale 14. a 15. století, naopak mladší nálezy již byly velmi ojedinelé. Celkem 71 keramických zlomků (z toho 15 okrajových a 7 s dekorem na výduti) patřilo hrnkům, hrcům, loštickým zásobnicovým hrcům, zvonovitým poklicím a hluboké míse, z dalších nálezů lze uvést úlomky zvířecích kostí, malty, strusky a kamennou rohovcovou čepel snad neolitického (?) stáří.

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Resumé:

Předklášterí (Bez. Brno-venkov). Kloster Porta coeli. Neolitische Einzelfunde (?). Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

Im Laufe der Monate Juli und August 1995 wurden bis 4 m tiefe Kanalisationsausgrabungen im Areal des Zisterzienserklosters dokumentiert. Im Raum des sog. Tafelhofes und auf der Fläche östlich von dem dritten (Hochbarock) Konventhof beschädigten die Ausgrabungen bis 2 m starke Horizonte der Aufschüttung, die hier seit Ende des 15. Jahrhunderts entstanden. Auf dem so planierten, ursprünglich abfallenden Terrain nordöstlich vom eigenen gotischen Kern des Klosters konnten im 17. und 18. Jahrhundert weitere Konventgebäude entstehen. Die Aufschüttungsschichten enthielten relativ reiche Funde der Bau-, Küchen- und Ofensetzerkeramik nur selten schon aus dem 13. Jahrhundert, meistens dann aus dem 15. - 18. Jahrhundert, Bruchstücke der Glasgefäße und weiteren zeitgemäßen Abfall. Bei dem Wassergraben nordlich vom Tafelhof wurden auch Reste der Holzwasserleitung vielleicht aus der Barockzeit gefunden, die aus Tannenstämmen (Durchschnitt 20-22 cm, Durchschnitt des Loches 6-7 cm) konstruiert wurde. Auf freiem Raum zwischen dem Turm der Propstei und dem westlichen Flügel des dritten Konventhofes im nordwestlichen Teil des Klosters wurden dann ältere Fundamente und Schichten mit reicher Keramik vor allem aus dem 14. und 15. Jahrhundert (auch Loštice - Töpfe) gefunden. Aus dem Mauerwerk des Barockkonventes wurde endlich Bruchstück des Steinmaßwerkes aufgehoben, der wahrscheinlich zu dem westlichen Rosettenfenster der frühgotischen Klosterbasilika der Jungfrau Maria gehört.

ROUCHOVANY (okr. Třebíč)

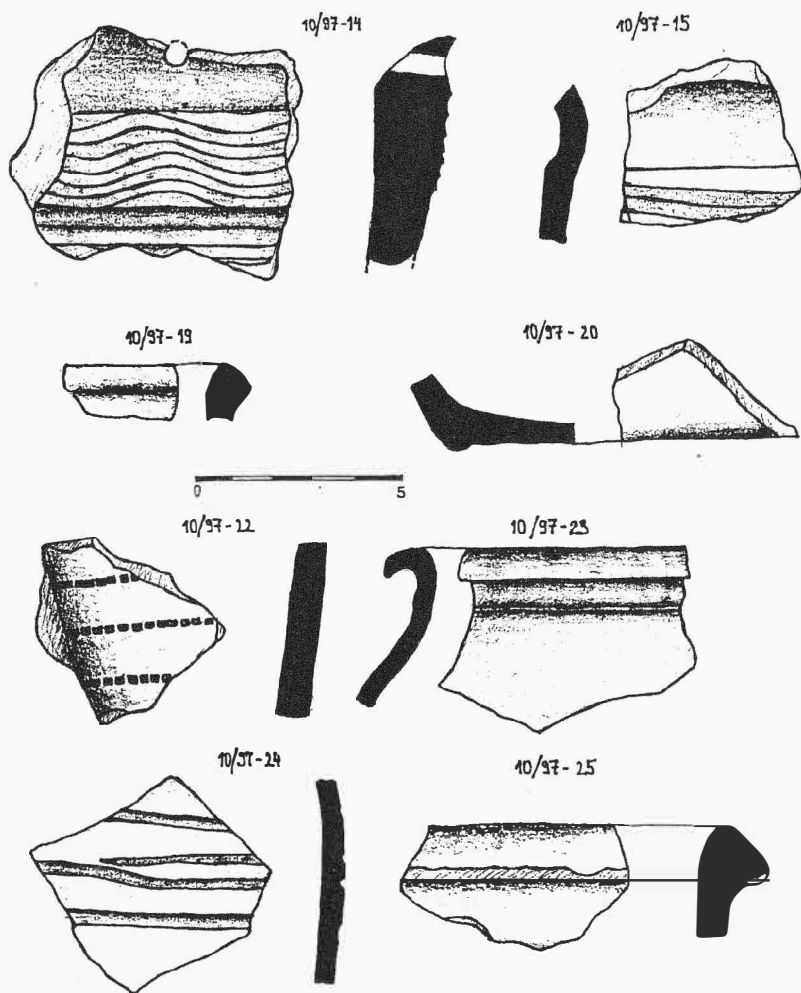
Intravilán obce. Poloha v ZM mapový list 24-33-17. Objekt 1,2 - 328,5mm od Z a 135mm od J sekční čáry, objekt 3 - 334mm od Z a 140mm od J sekční čáry. Doba bronzová-ojedinelý nález. Středověk a novověk. Sidliště. Záchraný výzkum.

V průběhu června až srpna 1996 byly zdokumentovány tři archeologické zahloubené objekty porušené výkopem pro telefonní kabely. Byl z nich získán převážně keramický materiál, spolu se zlomky kostí, uhlíky a mazanicí. Vzhledem k charakteru akce byly pouze začištěny profily, tyto zakresleny a ovzorkována výplň jednotlivých objektů. Dále byl na dvou místech zachycen průběh kamenné dlažby patrně z 19. století, sloužící jako komunikace.

Objekt 1- se nacházel asi 1 m západně od nároží domů č.p. 33 a 34. Zahloubení mísovitého objektu pokračovalo i pod spodní úroveň výkopu, která činila 75 cm od stávajícího povrchu a délka porušeného objektu dosahovala asi 3 m. Hranice objektu nebyla ostrá a postupně přecházela do okolního písčitohlinitého podloží. Výplň objektu byla jednolitá bez patrného

zvrstvení a byla tvořena tmavě šedou hlinitou hmotou se zlomky keramiky, kostí, uhlíků a kamenů o velikosti maximálně 15 cm. Uprostřed zahlobeného objektu byla v profilu zachycena jazykovitě vybíhající vrstva ořazovohnědé rozpadavé mazanice, která pokračovala i pod dno výkopu. Z výplně objektu pochází keramika ze dvou časových horizontů. Do mladohradištního období můžeme zařadit část výdutě z podhrdlí tuhové nádoby, zvenku zdobené sedminásobnou vlnicí s reparačním otvorem v podhrdlí a s náběhem ke kalichovitému ven vyhnutému okraji 10/97-14 a výdut' se žlábkou 10/97-52. Tuto keramiku můžeme klást do průběhu 12. až první půle 13. století.

Druhý časový horizont představuje keramika hlásící se do průběhu 14. - 15. století, jak dokládá okraj tuhové zásobnice 10/97-45 a část jejího dna 10/97-47. Dále části pohárů 10/97-38 a -48, okraje 10/97-23, -26, -49 a část pokličky 10/97-33. Zajímavý je rovněž nálezy části dna se stopami podsýpky a patrně značkou ve tvaru V. Z výplně objektu pochází také zvířecí kosti a zuby, výdutě středověké keramiky a několik kusů vypálené mazanice s otisky slámy (jeden zlomek mazanice má lícovaný povrch). Další dva zlomky snad patří do pravěkého období - do starší doby bronzové, a odlišují se materiálem i provedením. Jedná se o ven vyhnutý okraj patrně z období popelnicových polí 10/97-35 a část velmi otřelý výdutě 10/97-46, která patří nejspíše do stejného období.

Obr.1. Rouchovany (okr. Třebíč). Keramika ze středověkých objektů

Objekt 2- se nacházel asi pět metrů západně od objektu 1, ve stejném výkopu, a na profilu netvořil ostrou hranici, jednalo se spíše o kulturní vrstvu porušenou novodobými zásahy (základy domu č.p. 33) a navážkami. Objekt zasahoval pouze 40 cm pod úroveň okolního terénu. Výplň tvořila tmavě hnědá hlína se zlomky keramiky, kostí a větším obsahem kamenů. Početnější část keramiky patří do mladohradištního období a sestává se z několika výdutí zdobenými žlábkem a vlnicí 10/97-16 až 18, -27. Patří sem i část ostře profilovaného podhrdlí s náběhem ke kalichovitému rozšíření okraje 10/97-21. Výduť zdobená radélkem 10/97-22, náleží do 1. pol. 13. století. Část keramiky patří opět do průběhu 14.-15. století, kam můžeme zařadit okraje 10/97-30 a 31, zachovalou spodní část poháru s mírně kónickými stěnami 10/97-12. Dále z objektu ještě pochází atypické části výdutí ze středověkých nádob a zvířecí kost.

Objekt 3 - se nacházel uprostřed uličky vedoucí od věže ke středu obce po její pravé straně asi 60 m severovýchodně od věže, u kamenné zdi zahrady patřící k domu č.p. 34. Zachycený objekt byl porušen novověkými zásahy, na severní straně vrstvou strusky a na jižní rozšířeným základem ohradní zdi a výstavbou komunikace. Vrstva pokračovala i pod úroveň výkopu a byla tvořena šedohnědou písčitou hlínou s množstvím větších kamenů. Výplň obsahovala zlomky keramiky a ojediněle i mazanici. Obsahovala zlomky z tuhových zásobnic - okraje 10/97-1, -5, dno 10/97-44 a části výdutí 10/97-2, 10/97-50 až 58, které můžeme časově opět zařadit do průběhu 14.-15. století. Patří sem i zlomek nádobkového kachle 10/97-4, část pokličky 10/97-36 a ven vyhnutý okraj 10/97-3. Soubor ještě doplňují atypické výdutě ze středověké keramiky a zvířecí kost. Kromě zahloubených objektů byla výkopem porušena a na dvou místech zachycena kamenná dlažba, pokládaná na hlínu. Datování a vznik této dlažby je problematický, ale vzhledem k nálezům zlomků cihel a novověké keramiky pod úrovní dlažby asi tato komunikace vznikla buď v průběhu 18. nebo 19. století. Vzhledem k poměrně malým úsekům, kde byla dlažba zachycena však není vyloučeno ani její středověké stáří, s možností jejího částečného předláždění či opravy v pozdějším období.

Ojedinělé nálezy pochází z období popelnicových polí mladší doby bronzové (1500 - 1000 př.n.l). Většina nálezů pak patří do dvou středověkých horizontů. Starší horizont patří do mladohradištního období a můžeme jej datovat do 12. až 1. pol. 13. století. Mladší sídlištní horizont nám keramika datuje do období 14.-15. století.

Petr Obšusta, ZMM Třebíč

Resumé:

Rouchovany (Bez. Třebíč). Intravilan der Gemeinde. Bronzezeit, Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

RUDOLEC (okr. Žďár nad Sázavou)

„Blažkov“. Zaniklá středověká ves. Povrchový průzkum.

V srpnu 1996 byla cíleným průzkumem v rozsáhlé lesní trati „Blažkov“ lokalizována zaniklá středověká ves stejného jména. Její relikty v podobě pěti nízkých plochých vyvýšenin se dochovaly v plochém zalesněném terénu v těsné blízkosti opuštěné hájovny, nesoucí dosud jméno vsi. Pozůstatky vsi odděluje od luční enklávy s hájovnou a malým rybníčkem prameniště tzv. Horního potoka. Relikty jsou rozmístěny v řadě v délce kolem 150 metrů. Vzhledem k četnému půdorysnému typu okolních vsí lze i zde předpokládat dvouřadý návesní půdorys. Protější řada usedlostí by se tak nacházela právě v místech hájovny, přilehlé louky a na ni navazující lesní školky, její relikty byly při terénních úpravách zcela zničeny.